

GENEL EDEBİYAT

Şair İşçidir

Bağırırılar şaire:

“Bir de torna tezgahı başında göreydik seni.

Şiir de ne?

Boş iş.

Çalışmak, harcınız değil demek ki...”

Doğrusu

Bizler için de

En yüce değerdir çalışmak.

Ve kendimi

Bir fabrika saymaktayım ben de.

Ve eğer

Bacam yoksa

İşim daha zor demektir bu.

Bilirim

Hoşlanmazsınız boş laftan

Kütük yontarsınız kan ter içinde,

Fakat

Bizim işimiz farklı mı sanırsınız bundan:

Kütükten kafaları yontarız biz de.

Ve hiç kuşkusuz

Saygıdeğer bir iştir balık avlamak

Çekip çıkarmak ağı.

Ve doyum olmaz tadına

Balıkla doyulsa hele.

Fakat

Daha da saygıdeğerdir şairin işi

Balık değil, canlı insan yakalamadayız çünkü.

Ve doğrusu

İşlerin en zorlusu

Yanıp kavrularak demir ocağının ağzında

Su vermektir kızgın demire.

Fakat kim

Aylak olduğumuzu söyleyerek

Sitem edebilir bize;

Beyinleri perdahlıyorsak eğer

Dilimizin eğesiyle...

Kim daha üstün, şair mi?

Yoksa insanlara

Pratik yarar sağlayan teknisyen mi?

İkisi de.

Yürek de bir motordur çünkü
Ve ruh, onun çalıştırıcısı.
Eşitiz bizler
Şairler ve teknisyenler.
Vücut ve ruh emekçileriyiz
Aynı kavganın içinde
Ve ancak ortak emeğimizle
Bezeriz evreni
Marşlarımızı gümbürdeterek.
Haydi!
Laf fırtınalarından
Ayıralım kendimizi
Bir dalgakıranla.
İş başına!
Canlı ve yeni bir çalışmadır bu.
Ve ağzı kalabalık söylevci takımı
Değirmene yollansın dosdoğru!
Unculuğa!
Değirmen taşı döndürmeye laf suyuyla!

Vladimir Vladimiroviç MAYAKOVSKI
Çeviren: Ataol BEHRAMOĞLU

Hieronymus Bosch

Şiir

Çoban

Oybirliđiyle koyunlar
keçiyi seçer
kendilerine başkan
oysa sürünün başına
kurdun akrabası
köpeđi koyar
çoban

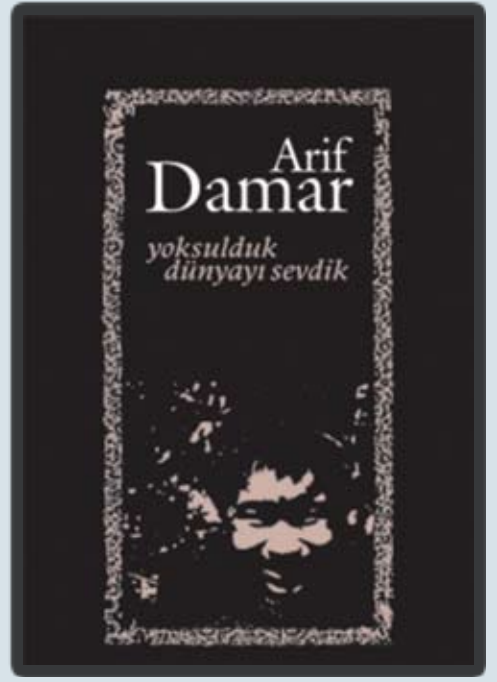
Sunay AKIN

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK

Arif Damar

"Nasıl da benzer
Ben kırgın
Küskünken
Kimselere görünmeden
Dönüp dönüp baktığım
Şarkılara
Deniz kabuklarına
Kitap yapraklarına bıraktığım
Ama zor
Ama kolay
Tavanda bir yarım ay."

Arif Damar şiir anlayışını şöyle tanımlıyor:
"Aslında ben toplumcu şiir okurunun, elimden geldiği kadar şiir beğenisine katkıda bulunmak, o beğeniyi geliştirmek isteğindeyim. Bu okurun çoğunluğu kendi düşüncelerini bulduğu şiirleri estetik yanını fazla önemsemeden beğeniyor, kabul ediyor. Bunlar iyi, güzel insanlar. Şiirden estetik tat almaları, şiiri bu yönüyle de sevebilmeleri için çaba göstermeliyiz. Sanatın en başta gelen işlevi, insan düşüncesini, insan beğenisini geliştirmektir. İnsanoğlunun, yarattığı bütün güzelliklerden payını alabilmesi gerekir."

Kırmızı Yayınları, Şiir, 2007, 466 sayfa

ONARIRKEN KENDİNİ

Arif Damar

"Ayak sesleri var başka işiteceksin
Bizlerin ayak sesinden
Toprağın var suların var ağaçların var
Günlerin gecelerin
Sözlerin biçimlerin ayak sesleri
Ayak sesleri el ele
Ayak sesleri kıyamet gibi
Işığın ayak sesi
Gölgenin ayak sesi
Seslerin ayak sesi
Çocuğum ilk ağızda bunları belle."

Arif Damar, şiirindeki rota değişikliğinin nedenini, İkinci Yeni şiirinin etki gücüyle değil, 1956'da yayımlanan ilk kitabı *Günden Güne'nin* Menderes hükümetince kovuşturmaya uğramasıyla, yani siyasal baskıları ekarte etmek için bir tür manevra değişikliği olarak açıklar. "Günden Güne'nin yasaklanması, yargılanmam da buna eklenerek, kendi yurdumda benim için özgürlük olmadığını, bu durumu değerlendirek yeni bir anlatım, bir dil, bir başkayı denemeye karar verdim. Dolaylı bir anlatımı, çağrışımlarla, uzak çağrışımlarla mesajımı iletmeyi düşündüm."

Varlık Yayınları, Şiir, 1992, 47 sayfa

ŞİİR ÇEVİR DENİZE AT

Cevat Çapan

"Öyle çok bekledim ki
Söylemem gereken şeyi söylemeyi
Çiçeklerin sesi terk etti beni.

Kış her zaman burada.
Taşla su birbirine karışıyor soluğumda,
Bir ses birbirine karşı bölünen."

"Şiir Çevir Denize At" adlı kitabında Cevat Çapan, Çin'den Peru'ya uzanan geniş bir coğrafyada otuz bir ülkeden yetmiş dört şairin yüzlerce şiiri ile bir "Şiir Atlası" sunuyor şiirsever okurlara. Yazar, bu kitabı hakkında, şiiri görme biçimini de sezdirenen bir değerlendirmesinde "Buna, okurlarla birlikte çıkmayı umduğum şiirsel bir yolculuğun seyir defteri de diyebiliriz." diyor.

Cumhuriyet Kitapları, Şiir, 2008, 560 sayfa

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

Charles Baudelaire

"Güzelim, ölümler! Taştan bir düş gibiyim,
Ve ozana taş gibi dilsiz, sonsuz bir sevi,
Sunmak için yapılmış bu göğüs, bu can evi,
Her varlığın eriyip yok olduğu yüreğim."

"Kötülük Çiçekleri" ya da "Elem Çiçekleri", ünlü Fransız şair Baudelaire'in Fransız edebiyatında önemli bir yer tutan şiir kitabıdır. Kitap, bir edebi başyapıt olmasına rağmen sansür ve yasaklamalara maruz kalmaktan kurtulamamıştır. Eserdeki şiirlerin ana teması genel olarak melankoli, Şeytan ve erotizmdir. Melankoli ve ideal, kötülük çiçekleri, isyan, şarap, ölüm kitabın ilk baskısının beş temel bölümüdür. Sıra olarak bakıldığında umutsuz bir kişinin takip edeceği adımlar olarak sıralandığını söylemek de mümkündür. Victor Hugo'nun da yazın dünyasına yeni bir soluk getirdiğini söylediği kitap derin üzüntü hali ve karamsar düşler üzerine bir yapıt.

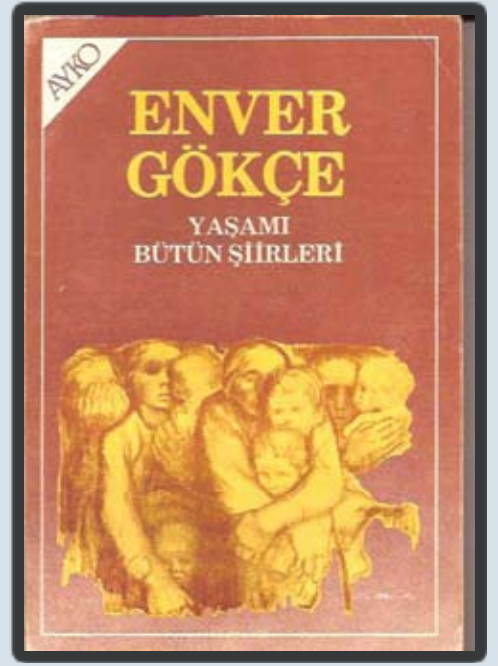
Çeviren: Erdoğan Alkan, Varlık Yayınları, Şiir, 2000, 358 sayfa

YAŞAMI - BÜTÜN ŞİİRLERİ

Enver Gökçe

"Devril başımdaki kader
Dökül dilimdeki yalan
Tutuş beynimdeki kibrit
Kirtim kirt
Kirtim de kirt
Kirtim de kirtim
Kirtim kirt."

Kitap, toplumcu şiirimizin usta isimlerinden Enver Gökçe'nin (1929 - 1981) yaşamını, çeşitli zamanlarda yayınlanmış şiirlerini içeren bir derlemedir. O, bu toplumun insanlarına bir yüreğin nasıl sevgiyle çarptığını göstererek, bu işin ölümsüzlüğünü belgeleyen bir şairdir.

AYKO, Şiir, 1988, 128 sayfa

YARALARIM AŞKTANDIR

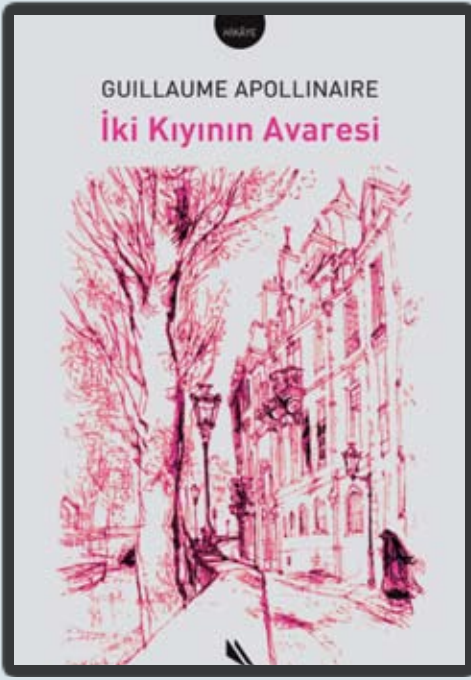
Furug Ferruhzad

"Ey tanrı, ey ölüme bulaşmış gizemli kahkaha
ne yazık ki sana yabancıdır benim ağlamalarım
ben sana kâfir, sana münkir, sana asi
sana inat, işte şeytan benim tanrım."

Çekilen ıstıraplar, çelişkiler, taassup, çılgınca bir aşk, gizli tutkular, ihanet, hüsrân, kadınlık onuru, küskünlük, kin, intikam, şiir ve perde! İran'ın çağdaş kadın şairlerinden Furug Ferruhzad'ın şiiri, onun varlık evidir.

Çeviren: Haşim Hüsrevşahi, Telos Yayınları, Şiir, 2002, 207 sayfa

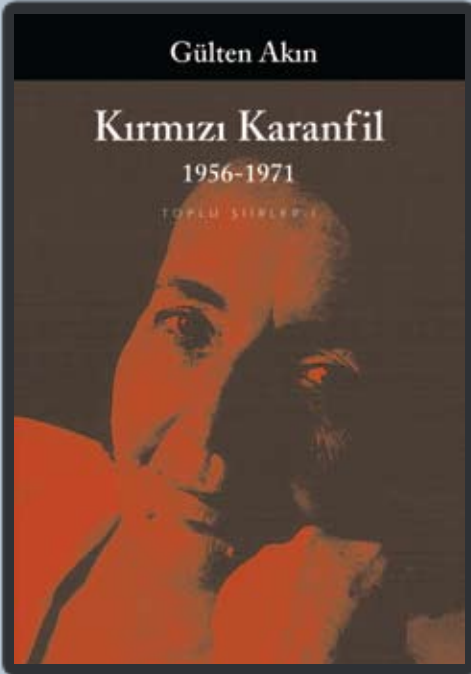
İKİ KIYININ AVARESİ

Guillaume Apollinaire

"Çok görmüşlüğüm var böylelerini,
Omuzlarına ağır gelir kader;
Kararsız, rüzgârda yaprak misali;
Gözleri kısık lambalara benzer;
Kalpleri işler kapıları gibi."

"İki Kıyının Avaresi"nde Apollinaire, Paris'i bir baştan bir başa avare avare dolaştırıyor bizleri. Onun mısralarında gezdiğimiz gölgeli meydanlar, köprüler ve geniş bulvarların yanı sıra şairin iç sokaklarından da geçimiz. Şiir formunda anekdotlar ve halk efsaneleri, bu aylak gezintide, acayip yüzler bir belirir bir kaybolur. Okur olarak bizleri de bu zihinsel avareliğe ve tatlı tesadüflerin seyrine davet eder gibidir şair.

Çeviren: Nihan Özyıldırım, Kanat
Kitap, Şiir, 2007, 96 sayfa

KIRMIZI KARANFİL

Gülten Akin

"Ah, kimselerin vakti yok
Durup ince şeyleri anlamaya
Kalın fırçalarını kullanarak geçiyorlar
Evler çocuklar mezarlar çizerek dünyaya
Yitenler olduğu görülüyor bir türküyü açtılar mı
Bakıp kapatıyorlar
Geceye giriyor türküler ve ince şeyler"

"Kırmızı Karanfil", Gülten Akin'in 1956 - 1971 yılları arasında yayımlanan "Rüzgâr Saati", "Kestim Kara Saçlarımı", "Sığda" adlı kitaplarındaki şiirler bir araya getirilerek oluşturulmuştur. Kitapta yer alan şiirlerde yalnızlık, insanı insan yapan değerler, doğa, umut, aşk, aydınlık günlere duyulan özlem, ülkenin içinde bulunduğu durum, insanın korkuları, ürküntüleri, çocuk günlerine duyulan özlem, öğretmenlik, kadının sorunları ele alınmıştır.

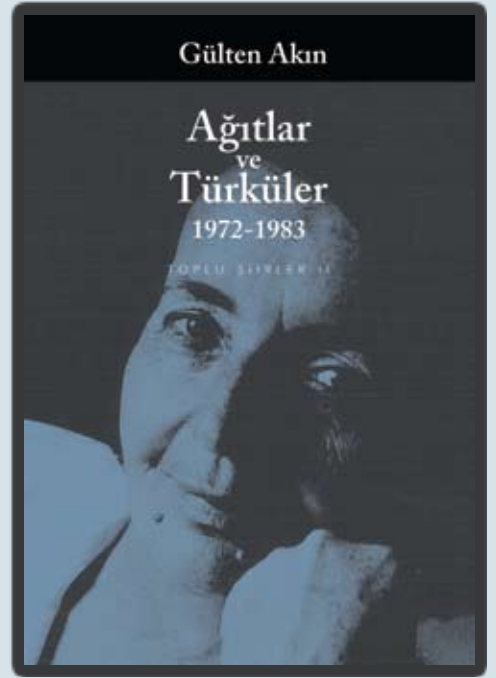
YKY, Şiir, 2004, 160 sayfa

AĞITLAR ve TÜRKÜLER

Gülten Akın

"Ben demedim mi
Hazırlandılar
Onların yüz bin kolları var
Kırbaçları sert, yamçıları sağlam, atları kavi
Yeğün git kese sür atınla birleş
Ben demedim mi."

"Ağıtlar ve Türküler", Anadolu insanının çektiği sıkıntılar, acılar, özlemler, ayrılıklar, adalet sistemi, doğa sevgisi, dağlara sığınma, kadın, yiğitlik, yiğitlere yakılan türküler, aşk, Kurtuluş Savaşı, savaşta gösterilen özveri ve çabalar, göç, ölüm orucu, hapishane yaşamı, Maraşlıların direnişinin anlatıldığı şiirlerden oluşuyor.

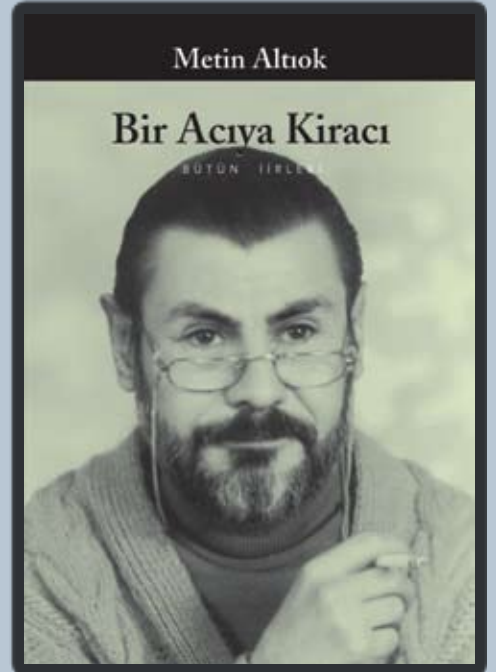
YKY, Şiir, 2004, 277 sayfa

BİR ACIYA KIRACI

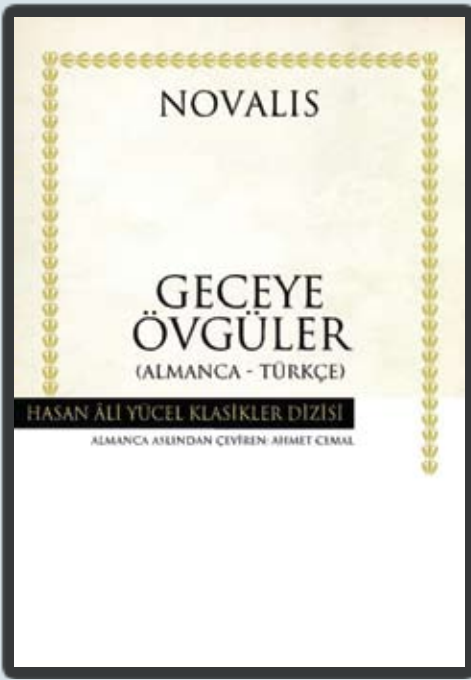
Metin Altıok

"Bu yaşıma geldim, içimde bir çocuk hâlâ,
Sevgiler bekliyor sürekli senden.
İnsanın bir yanı nedense hep eksik,
Ve o eksikliği tamamlayayım derken,
Var olan aşınıyor zamanla.
Annemin bıraktığı yerden sarıl bana."

Metin Altıok'un bütün şiirleri ilk kez bu kitapta, "Bir Acıya Kiracı" adıyla biraraya geliyor. Kendi kuşağının duygulu, romantik şairleri arasındadır Metin Altıok. Yalın bir dil kullanmasına karşılık güçlü benzetmeler ve imgeler kullanmıştır şair. O, halk şiiri biçiminden de yararlanarak kendine özgü bir sese ulaşmıştır. Simge, alegori ve mecazlardan ölçülü bir tutumla yararlanarak lirik geleneğe yaslanmıştır.

YKY, Şiir, 2004, 432 sayfa

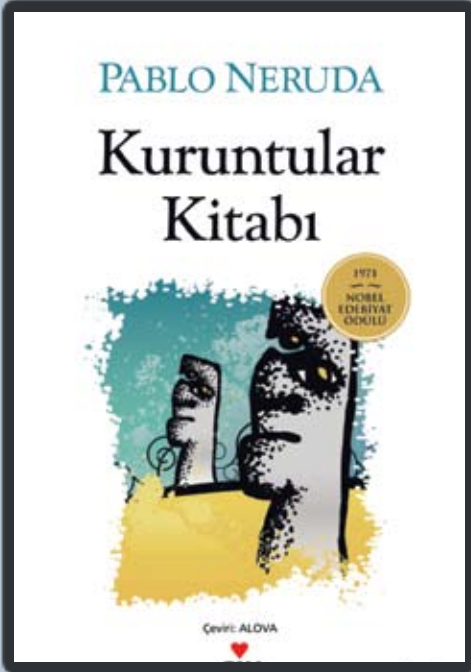
Çeviren: Ahmet Cemal, İş Bankası Kültür Yayınları, Şiir, 2006, 84 sayfa

GECEYE ÖVGÜLER

Novalis

“Ötelere yuvarlanıyorum
Ve her acı, günün birinde,
Dönüşecek şehvetin dikenine.
Az zaman kaldı, sonra kurtulacağım
Ve sarhoş, uzanacağım aşkın kucağına.
Sonsuz yaşam dalgalanıyor içimde tüm gücüyle,
Yukarıdan aşağılara bakıyorum, oralardaki sana.”

Deha, yalnızca düşünce tarihine ait değil, aynı zamanda, biyolojik bir olgudur: Bu durumun simgesi olan olağandışı yazgılar, kendilerinden sonra yaşayanlar bağlamında hep en derin ilgiyi uyandırmışlardır. Yakın Alman düşünce tarihinde Hölderlin, Novalis ve Nietzsche, bu yazgıların en soylularındır. Hölderlin ve Nietzsche, yaşam artık kendileri için olanaksızlaştığında, deliliğe çekilirken, Novalis ölüme çekilir; ancak bu, kendini dehaya çok sıkı ve zorla benimseten, intihar biçiminde bir ölüm değildir; bu, büyülü, erken gelen, çiçekler açan ve olağanüstü üretken bir ölümdür; çünkü şairin özellikle bu tuhaf sonu, ölümlü olan olumlu, büyülü, olağandışı ilişkisi, onun en güçlü etkisine de kaynaklık eder. Bu etki, düşünce yaşamımızın yüzeyinin bize sezdirebileceğinden çok daha derindir.

Çeviren: Erdal Alova, Can Yayınları, Şiir, 2007, 166 sayfa

KURUNTULAR KİTABI

Pablo Neruda

“Halkım ben, parmakla sayılmayan
Sesimde pırlıl pırlıl bir güç var
Karanlıkta boy atmaya
Sessizliği açmaya yarayan
(...)
Biz halkız, yeniden doğarız ölümlerde.”

1958’de yayınlanan “Kuruntular Kitabı”, Neruda’nın güz döneminin başyapıtıdır. Şairin melankolik ve ironik ruhunun aynası olan bu eseri, şiirle düşünmenin başarılı bir örneğidir. Kitap, onca sürgünün, onca özlemin ardından ülkesine dönen Neruda’nın yurdunu, yurdunun denizini, toprağını, halkını yeniden keşfedişinin lirik bir öyküsüdür.

KÜRT ŞİİRİ ANTOLOJİSİ

SelimTemo

"Önce ağır kara bulutlar kaplardı göğü
Yağmur sesi akardı stranların içine, sular
Yükselir, renkleri çiğdemler nehirlerin önünde
Turnalar ve sığırcıklar seslenirdi ordan:
- Bahar geldi, bahar geldi..."

"Kürt Şiiri Antolojisi", binlerce yıllık bir şiir se-
rüveninin en kapsamlı ve en katmanlı fotoğrafıdır.
Yalnızca yok sayılan değil, yok sanılan da ortaya çı-
karan, geniş bir coğrafyaya yayılmış Kürtçe'nin edebî
servetine odaklanan bir çalışma. 293 şairin, 520 şii-
rini Türkçe çevirisiyle birlikte sunan bu antoloji, yal-
nızca güncel değil, tarihsel de ışık tutacak bilgi ve
belgeler içeriyor. Kitap, Kürtçe ve Kürt edebiyatıyla,
hem de genel olarak klasik Doğu edebiyatıyla ilgili
genelgeçer belirlemeleri tartışmaya açıyor. Kürt şii-
rinin tarih içinde geçirdiği aşamalar ile Kürt şairleri-
nin değişen sosyolojik-sınıfsal profillerini ortaya
seren bu kitap, büyük mesnevilerden en eski cem
şiirlerine, mevlitlerden öncü şiirlere, tekke ve saray
edebiyatının önemli şiirlerinden Batınî mezheplerin
kodlanmış şiirlerine ve evrenin oluşumuna ilişkin şi-
irlerden çağdaş şiire açılan geniş bir edebî pencere.

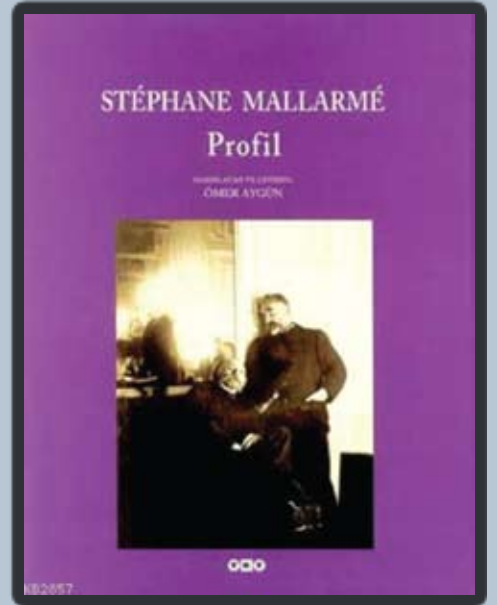
Agora Kitaplığı, Şiir, 2007, 1616 sayfa

PROFİL

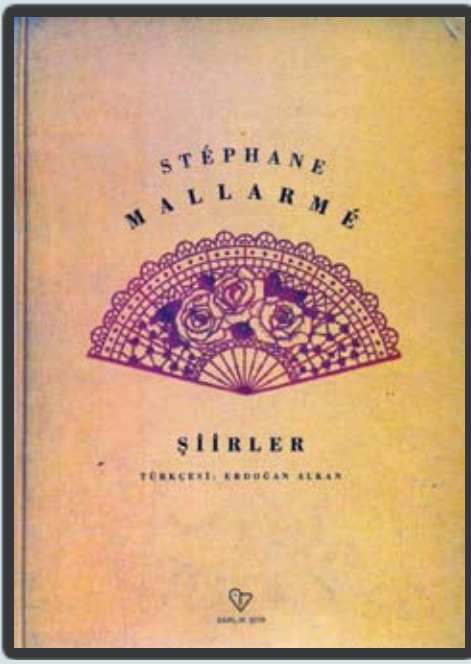
Stéphane Mallarmé

"Kendi çerçevede sıkıntıdan buz tutmuş soğuk su,
Kaç kez, saatler boyu, ruhumda düşlerin burukluğu,
Senin gayya kuyusu buzunun altında
Gözlerim yaprak benzeri anılarımı aradığında
Kendime göründüm uzak bir gölge gibi sende,
Ama, eyvah! bazı akşam, vakur çeşmende,
Dağınık rüyamı çırılçıplak tanıdım ben!"

Şiirin kır perisi olarak bilinen Stéphane
Mallarmé, "Profil" adlı kitabındaki şiirlerle 20. yüzyılı
şiirsel dille kıskırtmıştır. Onun şiirleri ve şiir anlayışı;
Poe'yla Baudelaire'in kalıtçısı, simgecilerin babası,
modern Avrupa şiirinin atası, dil deneyicisi, güzeli en
yüce değer sayan kişi ve düşün mimarı olarak anıt-
laşmasını sağlamıştır.

Çeviren: Ömer Aygün, YKY, Şiir, 2003,
156 sayfa

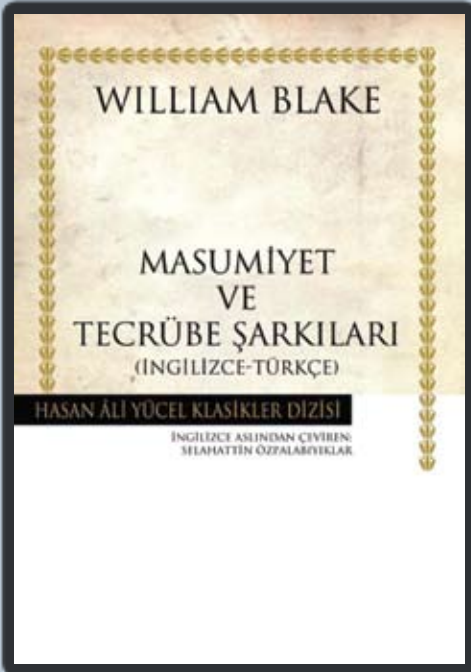
ŞİİRLER

Stéphane Mallarmé

"Sen ey, o uykulu savaşçı, kumlar üstünde,
Yorgun bir su ısıtıyor güneş saçlarında
Ve bir günlük yakarak düşman yanağında,
Karıştırıyor bir aşk içkisini gözyaşıyla.
Duruk sessizliği ak yalımın, üzüntü içinde
Dedirtti, ey benim ürkek öpüşlerim, sana:
"Tek bir mumya olmayacağız seninle asla
Bu mutlu palmyeler altında, eski çölde."
Ama ılık bir nehirdir işte saçların,
Ürküsüz boğmak orda bize tebelleş ruhu
Ve bulmak o yokluğu senin tanımadığın.
Akan düzgünü tadacağım gözkapağından,
Verebiliyor mu diye ezik yüreğime
Duygusuzluğunu gökyüzünün ve taşların."

Stéphane Mallarmé'in "Bütün Şiirleri" de diyebileceğimiz bu yapıtta, şairin sağlığında şiir seçimi, sayfa düzeni ve taslağını bizzat kendi yaptığı; ama yayımlandığını göremediği "Şiirler" kitabı, sonradan diğer yayınevlerinin bu kitaba eklediği şiirlerin tamamı, "Zarla Şans Dönmeyecek" adlı uzun şiiri ve düzyazı şiirleri yer alıyor.

Çeviren: Erdoğan Alkan, Varlık Yayınları, Şiir, 2006, 232 sayfa

MASUMİYET VE TECRÜBE ŞARKILARI

William Blake

"Ve dünyada küçük bir yere konulduk biz,
Sevgi ışınlarına dayanmayı öğrenelim diye,
Ve bu kara vücutlar ve bu güneş yanığı yüz,
Bir bulut ve gölgeli bir ormandır sadece."

William Blake'in "Masumiyet ve Tecrübe Şarkıları" adlı şiir kitabı masumiyet ve deneyimin karşılığı üzerine kuruludur. Şiirlerin ana izleği, çocukların büyüyüp hayat deneyimi edindikçe masumiyetlerini yitirdikleridir. Şairin iki kitabının (Masumiyet Şarkıları, Tecrübe Şarkıları) birleştirilmiş baskısı olan bu kitap, duygu ve akıl arasındaki gerilimli ilişkiyi de şiirselleştirmektedir.

Çeviren: Selahattin Özpallabıyıklar, İş Bankası Kültür Yayınları, Şiir, 2008, 168 sayfa